

UNIVERSITETET I BERGEN

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Arkivkode:

Saksnr.: 2020/590

Sak: **19**

Møte: 17. juni 2020

Risikokart 2020-2021

Bakgrunn

Internkontroll (fra bevilgningsbrevet for 2020)

Institusjonene skal ha opplegg for styring og kontroll som er tilpasset institusjonens egenart, risiko og vesentlighet. Dette innebærer blant annet å ha et system for risikovurderinger, ha system for å avdekke vesentlige avvik og kunne dokumentere internkontrollen.

Universitetsstyret har sluttet seg til rammer for innføring av en mer helhetlig internkontroll ved UiB (jf. sak 104/17). Det overordnede internkontrollansvaret er gitt Universitetsdirektøren og videredelegert til enhetene (jf. Myndighetskartet). ...

Universitetsdirektøren har gjennomført en overordnet risikovurdering av både sektormålene og virksomhetsmålene for UiB. Med dette som utgangspunkt bes fakultetet om å ha spesielt fokus på følgende områder i 2020:

- Øke BOA generelt og sikre flere ERC tildelinger spesielt
- Studieprogrammene, øke gjennomstrømning og videreutvikling av studieprogrammer innen våre strategiske satsinger
- IKT-sikkerhet og personvern

Saksfremstilling

Dekanatgruppen foretok 26.mai 2020 en innledende vurdering av 19 utvalgte risikoelementer - felt som ble vurdert anses å kunne ha særlig stor påvirkning på fakultetets muligheter for å oppnå de strategiske målsetningene. Vurderingene ble diskutert med instituttlederene i møte 3. juni, og justert i henhold til innspill fra dem.

Fakultetets strategi for perioden 2020-2022 oppsummerer fakultetets overordnede ambisjoner, og danner utgangspunktet for vurderingen av hvilke faktorer som anses for å være særskilt virksomhetskritiske på kort og lang sikt.

De utvalgte risikofaktorene 2018/2019 er vurdert, og et utvalg nye felter ble tatt inn. Blant annet gjaldt det feltene BOA i en større bredde og IKT-sikkerhet som bevilgningsbrevet pålegger oss å ha med.

Vurderingene er lagt inn i UiBs nye verktøy for helhetlig virksomhetsstyring i [Sharepoint – MN risikovurdering 2020](#). I verktøyet er risikofeltene beskrevet og forslag til tiltak listet. Mange av disse temaene har fakultetsstyret hatt fokus på over tid, og for flere av dem er det utarbeidet handlingsplaner som det her er henvist til.

Risikokartet for 2020-2021 vil følge av fakultetsstyrets beslutning i denne saken, men vil bli kunne bli revidert underveis i perioden. Særlig aktuelt er dette dersom nye risikofaktorer oppstår.

10 utvalgte risikofelt for 2020-2021

«Verden står overfor store regionale og globale samfunnsutfordringer knyttet til forurensning, klimaendringer, tap av biologisk mangfold, befolkningsvekst, sykdommer, overbeskatning av ressurser og økende energibehov. Vårt samfunn er i omstilling og det er et stort behov for kunnskapsbasert næringsutvikling som skaper nye arbeidsplasser i Norge og i regionen. Naturvitenskap og teknologi er nødvendige forutsetninger for en bærekraftig samfunnsutvikling, og fakultetets forskning og utdanning skal være viktig og relevant for et samfunn i endring.»

MN-strategien 2020-2022

Det foreslås å fokusere særskilt på 10 risikofelt i perioden 2020-2021. I dette ligger at status for feltene og tiltaksarbeidet legges frem for fakultetsstyret underveis i risikoperioden, og vil inngå i fakultetets rapportering videre til universitetsstyret.

I prosessen skal det også vurderes hva som er sannsynlig risikofaktor når planlagte tiltak er gjennomført i denne perioden. Vurderingen viser at mange av tiltakene vil trenge høyt fokus over lengre tid for å kunne redusere risikoen.

NR	ID	Tittel	(S)	(K)	Risikofaktor (RF)	RF etter tiltak
1	3	Studentrekruttering	4	5	20	15
2	11	Gjennomføring studenter	4	4	16	12
3	12	Arealutvikling - Nygårdshøyden syd	4	4	16	12
4	23	Økonomisk handlingsrom, inkl. ekstern finansiering	4	4	16	16
5	5	Næringslivssamarbeid forskning og innovasjon	4	3	12	9
6	2	Rekruttering fast vitenskapelige	3	4	12	12
7	7	Klima og energiomstilling UiB	4	3	12	9
8	9	Oppfølging siv.ing.programmene	3	4	12	9
9	20	Kjønnsbalanse	4	3	12	12
10	14	IT-sikkerhet og kunnskapsspionasje	3	3	9	9

Note 1. Risikofaktor regnes ut ved å multiplisere sannsynlighet med konsekvens

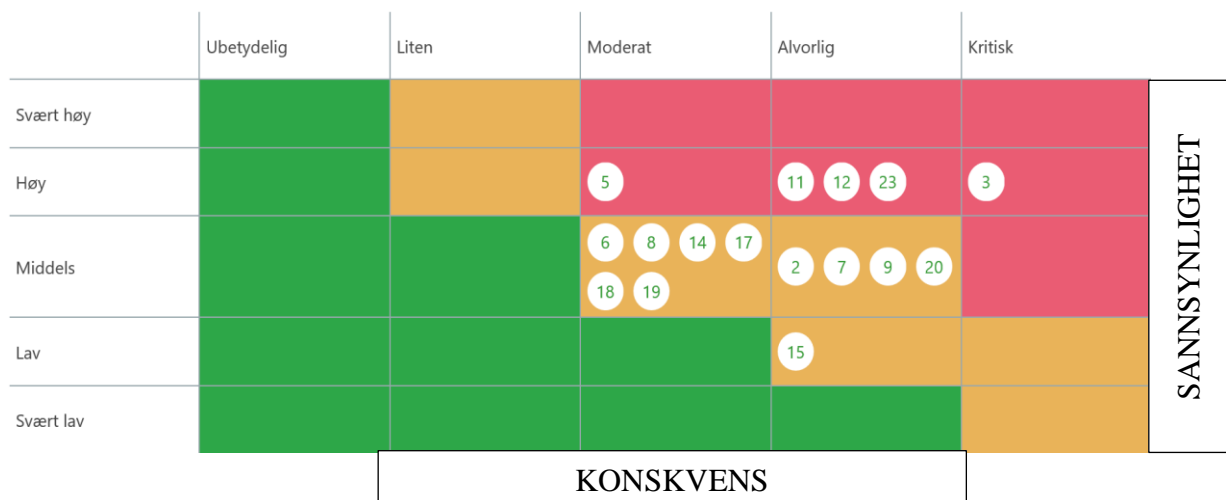
Følgende andre viktige felt var med i gjennomgangen, men ble vurdert å ha lavere risikofaktor enn de som er med på listen over:

ID6- Drivhusmekanismer yngre forskere, ID8- UiB Marin, ID17- Forenkle, forbedre, fornye, ID18- Beredskapshåndtering, ID19- Etikk i forskning, ID15- Sikkerhet felt, reise og tokt

Korona-pandemien

Koronapandemien har våren 2020 satt alle, også MN-fakultetet, i en helt ny situasjon. Campus var helt stengt i nesten to måneder, og er fremdeles bare delvis åpnet. Det er betydelig usikkerhet knyttet til smitteutviklingen fremover, og nye perioder med stenging eller andre tiltak som påvirker kjerneaktivitetene, kan inntreffe. Vårt felles mål har vært at det i minst mulig grad skal få konsekvenser for studentenes fremdrift, og det har vært lagt store ressurser ned i å gi studentene et godt tilbud digitalt, både når det gjelder undervisning og eksamen. Fysisk stengt campus, sterkt redusert sosialt studiemiljø/nettverk og usikkerhet knyttet til videre utvikling er utfordrende. Det samme gjelder fremdrift for stipendiater og i våre lab-avhengige forskningsprosjekter. Usikkerheten knyttet til koronasituasjonen forsterker mange av de utvalgte risikofeltene.

Visuell fremstilling av foreslått risikokart

Forklaring: Vannrett akse er *Konsekvens*, mens loddrett akse viser *Sannsynlighet* for at feltet skal innebære en risiko. Felt som vurderes å ha risikofaktor på 12 eller høyere plasseres i rød kategori dersom sannsynligheten er høy. De 10 feltene med høyest risiko beskrives under.

Beskrivelse og tiltak

ID 3 Studentrekruttering (risikofaktor 20)

Fakultetet er avhengig av godt tilfang av gode studenter, både for å fylle studie plassene og for å sikre gjennomstrømming. Det er også et uttalt mål å oppnå karakterkrav på flest mulig av våre studier.

Tiltak:

- Videreutvikle attraktive og relevante studietilbud
- Fullføre og evaluere #Realfaguib-kampanjen for 2020, og videreføre denne i kommende budsjettår.
- Sikre et ekstra godt studiemottak innenfor de rammene som koronasituasjonen tillater
- Samarbeide med Kommunikasjonsavdelingen for at realfag skal være et viktig fokus i det sentralt organiserte rekrutteringsarbeidet.
- Drive systematisk og god formidling, profilering og kommunikasjon for å styrke vår synlighet og vårt omdømme.

ID 11 Gjennomføring studenter (risikofaktor 16)

Det er et overordnet mål å legge til rett for å øke studentenes gjennomføringsgrad både når det gjelder studiepoeng og oppnådde grader. Dette har stor betydning for den enkelte student, har stor effekt for fakultetets økonomi og vårt omdømme.

Fakultetets ambisjon er at våre kandidater skal ha bred og anvendbar fagkunnskap og arbeidslivsrelevant kompetanse. I strategien vår heter det «De skal kunne tilføre kreative løsninger og viktig kompetanse til et arbeidsliv i endring og for et bærekraftig samfunn».

Tiltak:

- Videreutvikle mottaksarbeidet for nye studenter, herunder også å tilby mentorordning ved alle institutter
- Arbeide videre for god oppfølging og tilrettelegging for studentenes gjennomføring innenfor de rammene som koronasituasjonen tillater
- Ha høy kvalitet på undervisningen, øke studentaktiv læring og ha god sammenheng mellom undervisningsformer og læringsutbytte
- Spre kunnskap og erfaringer fra bioCEED og iEarth om undervisning og læring
- Gjennomføre en ny utlysning innenfor ordningen Meritterte undervisere og bruke Pedagogisk akademi i det videre arbeidet med økt studiekvalitet
- Arbeide systematisk på alle nivå for å øke studentenes gjennomføring på emner og øke antallet fullførte grader
- Styrke læringsmiljøet basert på god oppfølging, god arealutvikling og sosial trivsel
- Bidra aktivt til livslang læring gjennom å gi våre kandidater solid faglig basiskompetanse og arbeidslivsrelevante generiske ferdigheter
- Sikre fullføring av prosessen for implementering av generiske ferdigheter (som Digitalisering og IKT, praksis og innovasjon) i utdanningsløpene

ID 12 Arealutvikling - Nygårdshøyden syd (risikofaktor 16)

Fakultetet har og skal fortsette å utvikle sterke miljøer som gjennom grensesprengende forskning skaper ny kunnskap som bidrar til utvikling av vitenskapen og til løsninger på samfunnets utfordringer. Dette krever at fakultetet er i stand til å ivareta dagens og møte fremtidens høyteknologiske infrastrukturbehov.

For å kunne drive naturvitenskapelig frontforskning og undervisning og for å kunne konkurrere om eksterne midler, er det avgjørende at våre fagmiljøer har tilgang til moderne vitenskapelig utstyr, IKT-infrastruktur, spesialiserte lokale forskningslaboratorier og storskala nasjonal og internasjonal forskningsinfrastruktur.

Tiltak:

- Utarbeide en ambisiøs og fremtidsrettet arealplan for utvikling av Nygårdshøyden sør. Planen må inneholde ønskede tiltak på kort og lang sikt.
- Legge de nødvendige ressurser og kraft inn i arbeidet for å få realisert rehabilitering av Realfagbygget og et nytt EnTek-bygg
- Holde høyt trykk i arbeidet for modernisere læringsarealene slik at de støtter pedagogisk utvikling og videreutvikle et campus hvor våre studenter trives.
- Arbeide for å gjøre flere undervisningsarealer egnet for å produsere og formidle digital undervisning
- Ha tett dialog med universitetsledelsen, EIA og eksterne beslutningstakere for å få realisert ønskede prosjekter

ID 23 Økonomisk handlingsrom inkl. ekstern finansiering (risikofaktor 16)

For å kunne realisere fakultetets strategiske ambisjoner er det av avgjørende betydning at det økonomiske handlingsrommet opprettholdes og økes, internt ved de ulike instituttene og for fakultetet samlet sett. Korona-pandemien forventes å påvirke fakultetets økonomi direkte og indirekte på kort og lengre sikt, både som følge av aktiviteter som blir utsatt eller ikke gjennomført og som følge av større usikkerhet i økonomien nasjonalt og internasjonalt.

Økte bevilgninger kan oppnås gjennom å bedre resultatdelingene (bla. ID11). Midler til store satsninger (bla. ID7) og arealutvikling (ID12) er også svært viktig, og vil sammen med økte eksterne inntekter gi instituttene og fakultetet handlingsrom. En viktig forutsetning for dette er samtidig forsvarlig drift, der overføringene er innenfor hva økonomireglementet tillater. Drift i balanse ved alle enheter er en forutsetning og et svært viktig mål.

Tiltak:

- Arbeide systematisk for å øke tilslagene innen alle deler av BOA, både større satsinger som SFF og ERC, og øvrige finansieringskilder både innen forskning og utdanning
- Videreutvikle samhandlingen mellom ledelse og kontrollere for å sikre god budsjettoppfølging på kort og lang sikt
- Ha tett oppfølging av de økonomiske konsekvensene av koronapandemien

ID 5 Næringslivssamarbeid forskning og innovasjon (risikofaktor 12)

Fakultetet har som ambisjon å gi viktige bidrag til innovasjon og utvikling og for samarbeid med næring, forvaltning og andre forskningsinstitusjoner og teknologioverføringsaktører.

Tiltak:

- Fullføre SFI-prosessen og ta ut potensialet som disse prosessene nå har lagt grunnlaget for
- Styrke og synliggjøre våre bidrag til innovasjon og nyskaping
- Følge opp tiltakene i fakultetets handlingsplan for innovasjon
- Gi studentene økt innovasjonskompetanse (se også ID11)
- Utvikle arenaer for innovasjon og være proaktive i regionalt samarbeid
- Videreutvikle samarbeidet med næringsklynger, samarbeids- og partnerinstitusjoner i og utenfor kunnskapsklyngene

ID 2 Rekruttering fast vitenskapelige (risikofaktor 12)

Tilsetting i fast vitenskapelige stillinger er svært viktige og langsiktige strategiske investeringer, og å lykkes i rekrutteringen har avgjørende betydning for å kunne lykkes i å nå målene innen forskning og utdanning.

Tiltak:

- Fakultetsstyret fulgte opp risikovurderingen i 2018 ved å vedta en tiltaksplan for rekruttering til vitenskapelige stillinger (sak 43/18). Denne følges fortløpende opp av HR-seksjonen, ved instituttene og i ledergruppen.
- Det vises også til "Faglige planer for strategisk bemanning og rekruttering", som legges frem for fakultetsstyret i juni hvert år etter drøfting i fakultetets ledergruppe.

ID 7 Klima og energiomstilling UiB (risikofaktor 12)

Universitetsstyret har gitt MN-fakultetet det overordnede administrative ansvaret for UiBs satsing på klima og energiomstilling. Kunnskapsklyngen Energiomstilling Vest ble etablert høsten 2019, og ledelsen for satsingen arbeider med å tilrettelegge for at satsningen kan omfatte alle fakultet ved UiB. Det må arbeides med å tilrettelegge for at eksisterende sterke fagmiljøer videreutvikler portefølje inn mot satsingen, og at flere fagdisipliner involveres.

Tiltak:

- Bistå fagmiljø fra hele UiB som ønsker å styrke innsatsen innen klima og energiomstilling inkludert koordinering og støtte i forhold til interne møteplasser

- Styrke samarbeid og kontakt mot næringsliv, forvaltning og virkemiddelapparatet med partnere lokalt, nasjonalt og internasjonalt, bl.a. gjennom kunnskapsklyngen Energiomstilling Vest
- Øke UiBs synlighet som en viktig kunnskapsleverandør på feltet.

ID 9 Oppfølging siv.ing – programmene (risikofaktor 12)

Sivilingeniørprogrammene er en viktig satsning for fakultetet med god søkning. De er nå blitt en viktig del av vår merkevare, og et av våre viktige konkurransefortrinn i kampen om de beste studentene. Tverrfaglig ansvar og samarbeid er en forutsetning for siv.ing-utdannelsene. For å opprettholde vår posisjon må det være en kontinuerlig faglig utvikling av nåværende og fremtidige programmer.

Tiltak:

- Arbeidslivsrelevansen må styrkes og synliggjøres
- Styrke fagmiljøenes aktive deltakelse i det tverrfaglige samarbeidet om kvalitetsutvikling
- Generiske ferdigheter som innovasjon, praksis, maskinlæring og AI må få plass i alle program

ID 20 Kjønnnsbalanse (risikofaktor 12)

Fakultetet skal arbeide aktivt for likestilling og mangfold, og unngå alle former for diskriminering. Fakultetet har særlige utfordringer knyttet til rekruttering av kvinner til faste vitenskapelige stillinger og skal arbeide aktivt for å bedre kjønnsbalansen.

Tiltak:

- Fakultetsstyret fulgte opp risikovurderingen i 2018 ved å vedta en tiltaksplan for kjønnsbalanse og likestilling 2019-2020 (sak 108/18). Planen inneholder måltall og tiltak, og gir ledere på alle nivå et samlet ansvar for at målene nås. Arbeidet må følges tett i ledergruppen og av fakultetsstyret.

ID 14 IT-sikkerhet og kunnskapsspionasje (risikofaktor 9)

Fakultetet forvalter betydelige mengder data og informasjon, inkludert personopplysninger. Denne informasjonen er av avgjørende betydning for forskning, utdanning og formidling. For å ivareta UiB sitt samfunnsoppdrag er det nødvendig at all informasjon som forvaltes er tilfredsstillende sikret mot brudd på konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet i tråd med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Tiltak:

- Følge opp UiBs styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern
- Utarbeide interne rutiner for opplæring, risikovurdering og annen oppfølging

Positive risiko – kartlegging av muligheter

Fakultetsstyret har tidligere etterlyst å også bruke arbeidet med risikovurdering positivt, til å kartlegge særskilt viktige utviklingsmuligheter. Det er ikke fulgt opp i denne saken, men verktøyet UiB nå har tatt i bruk gir legger også til rette for dette. Det forslås at denne delen av risikoarbeidet tas som egen sak til høsten.

Vedtak

- 1) Fakultetsstyret vedtar risikokartet for 2020, og ber om at de foreslåtte tiltakene iverksettes. Der det anses å være behov for særskilte tiltaksplaner bør disse utarbeides snarlig.

08.06.2020/Kristine Breivik/Elisabeth Müller Lysebo

Helge K. Dahle
dekan